

ประโยค ป.ธ. ๔
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๕๕

๑. ก็ พระยาข้างนั้น เมื่อนิมิตต์พระศาสดาให้กลับได้ (ก็จะ) ฟังปฏิบัติ โดยทำนองนั้นแลตลอดชีวิต ฯ ฝ่ายพระบรมศาสดา เมื่อเสด็จถึงแดนใกล้บ้านนั้น แล้ว ตรัสว่า ปาโรลยยกะ จำเดิมแต่นี้ไป มิใช่พื้นที่ของเจ้า ถิ่นที่อยู่ของมนุษย์ มีอันตรายอยู่รอบด้าน เจ้าจงหยุดอยู่ (ตรงนี้แหละ) ฯ ข้างนั้น ยืนร้องไห้อยู่ ณ ที่ตรงนั้น ครั้นเมื่อพระศาสดา ทรงละกลองจักขุไป มีหัวใจสลายแล้ว ทำกาละแล้ว (ไป) บังเกิดในท่ามกลางนางเทพอัปสรหนึ่งพันในวิมานทอง (สูง) ๓๐ โยชน์ ในดาวดึงส์พิภพ เพราะความเลื่อมใสในพระศาสดา ฯ เทพบุตรนั้น ได้มีชื่อว่า ปาโรลยยกเทพบุตรแล ฯ ฝ่ายพระศาสดาได้เสด็จถึงพระเชตวันแล้วโดยลำดับ ฯ

ภิกษุชาวเมืองโกสัมพีทั้งหลาย ฟังว่า ข้าว่า พระบรมศาสดาเสด็จถึงกรุงสาวัตถีแล้ว ได้ไป ณ ที่นั้นเพื่อจะขอขมาพระบรมศาสดา ฯ พระเจ้าโกศล ทรงสดับว่า นัยว่า พวกภิกษุชาวเมืองโกสัมพีผู้ก่อความแตกร้างเหล่านั้น กำลังมา จึงเข้าไปเฝ้าพระบรมศาสดา ทูลว่า พระเจ้าข้า หม่อมฉัน จักไม่ยอมให้ภิกษุเหล่านี้เข้ามาสู่แคว้นของหม่อมฉัน ฯ พระบรมศาสดาตรัสว่า มหาบพิตร ภิกษุเหล่านั้น เป็นผู้มึนสติ เพียงแต่ไม่เชื่อถ้อยคำของอาตมภาพ เพราะทะเลาะวิวาทกันและกันเท่านั้น บัดนี้ เธอทั้งหลายมาเพื่อขอขมาอาตมภาพ (อนุญาติให้) เธอทั้งหลายมาเถิด มหาบพิตร ฯ ฝ่ายอนาถบิณฑิกเศรษฐี กราบทูลว่า พระเจ้าข้า ข้าพระองค์ ก็จักไม่ยอมให้ภิกษุเหล่านั้นเข้าวัด ดังนี้ ถูกพระบรมศาสดาตรัสห้ามเหมือนอย่างนั้นเหมือนกัน ได้หนึ่งแล้ว ฯ ก็ เมื่อภิกษุเหล่านั้น ถึงกรุงสาวัตถีโดยลำดับแล้ว พระผู้มีพระภาคเจ้า รับสั่งให้ประทานเสนาสนะ ณ ส่วนข้างหนึ่ง ให้ทำให้เป็นที่สงัดแก่เธอทั้งหลาย ฯ ภิกษุเหล่าอื่น ไม่ (ยอม) นั่งร่วม ไม่ (ยอม) ยืนร่วมกับภิกษุเหล่านั้น ฯ

๒. เหล่าคนที่มาแล้วมาแล้ว พวกกันทูลถามพระบรมศาสดาว่า พระเจ้าข้า พวกไหน ภิกษุชาวเมืองโกสัมพี ผู้ก่อความแตกแยกกันเหล่านั้น ๆ พระบรมศาสดาทรงแสดงว่า พวกนั้นละ ๆ ภิกษุชาวเมืองโกสัมพีเหล่านั้น ถูกพวกคนที่มาแล้วมาแล้วชี้หน้าว่า นัยว่า นั่นละคือภิกษุชาวเมืองโกสัมพีเหล่านั้น นัยว่า นั่นละคือภิกษุชาวเมืองโกสัมพีเหล่านั้น ไม่อาจจะยกศีรษะขึ้นเพราะความอาย หมอบลงแทบเบื้องพระยุคลบาทพระผู้มีพระภาคเจ้า ทูลขอขมาพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้ว ๆ พระบรมศาสดาตรัสว่า ภิกษุทั้งหลาย กรรมหนักพวกเธอทำแล้ว ชื่อว่าเธอทั้งหลาย แม้บวชแล้วในสำนักของพระพุทธเจ้าผู้เช่นเรา เมื่อเรากระทำความปรองดองอยู่(กลับ) ไม่ยอมทำตามคำของเรา แม้บังจิตในปางก่อน สดับโอวาทของบิดามารดาผู้ต้อง(ถูก) ประหารชีวิต เมื่อทำนทั้งสองนั้น แม้กำลังถูกปลิดชีพก็ไม่ก้าวล่วงโอวาทนั้น ภายหลังได้ขึ้นครองราชย์ ๒ แคว้น ดังนี้แล้ว ทรงเล่าถึงทีฆากุมารชาดก ซ้ำอีกครั้งแล้วตรัสว่า ภิกษุทั้งหลาย ทีฆากุมาร ถึงเมื่อพระชนกและพระชนนี ถูกปลิดพระชนม์ชีพอย่างนั้น ก็ไม่ก้าวล่วงโอวาทของท่านทั้งสอง ภายหลังได้พระธิดาของพระเจ้าพรหมทัต ครองราชสมบัติในแคว้นกาสิและแคว้นโกศลทั้งสองแคว้น ส่วนพวกเธอทั้งหลาย ไม่ทำตามคำของเรา (ชื่อว่า) ทำกรรมหนักแล้ว ตรัสพระคาถานี้ ๆ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๔ แปล ไทยเป็นมคธ

๑. โส หิ สตุถารํ นีวตเตตุํ ลภนโต เตเนว นียาเมน ยาวชีวํ
 ปฏิชคฺเคยฺย ฯ สตุถา ปน ตํ ความปจารี ปตฺวา ปารีเลยยก อีโต ปฏฺจาย
 ตว อญฺมิ มนุสฺสาวาโส สปริปนฺโถ ตัญฺจ ตฺวนฺตฺติ อาท ฯ โส โรธมาโน
 ตตฺถ จตฺวา สตุถริ จกฺขุปรถํ วิชฺชนฺเต หทฺยเณ ผลิตฺเตน กาลํ กตฺวา สตุถริ
 ปสาเทน ตาวตีสภวเน ตีสโยชนิกเณ กนกวิมานเณ อจฺจราสทฺสสมฺชฺเณ
 นิพฺพตฺติ ฯ ปารีเลยยกเทวปฺตฺโตเตววสฺส นามํ อโหสิ ฯ สตุถาปี อนุปฺพุเพน
 เชตฺวานํ อคฺมาสิ ฯ

โกสมพิกา ภิกฺขุ สตุถา กิร สาวตฺถิ อากโตติ สตุถา สตุถารํ
 ขมาเปตฺตุํ ตตฺถ อคฺมํสุ ฯ โกสลราชา เต กิร โกสมพิกา ภูมฺพการกา
 ภิกฺขุ อากจฺจนฺตฺติ สตุถา สตุถารํ อุปสงฺกมิตฺวา อหํ ภูมฺเต เตสํ มม
 วิชิตํ ปวิสิตฺตุํ น ทสฺสามิตฺติ อาท ฯ มหาราช สีสฺวานฺตา เต ภิกฺขุ
 เกวลํ อญฺญมมญฺญํ วิวาเทน มม วจฺนํ น คณฺหีสฺสุ อิทานิ มํ ขมาเปตฺตุํ
 อากจฺจนฺตฺติ อากจฺจนฺตฺ มหาราชชาติ ฯ อนาถปิณฺฑิกโกปี ภูมฺเต อหํ เตสํ
 วิหารํ ปวิสิตฺตุํ น ทสฺสามิตฺติ วตฺวา ตเถว ภควตา ปฏิภฺจิตฺโต ตฺวญฺหิ
 อโหสิ ฯ สาวตฺถิยํ อนุปฺตฺตฺตานํ ปน เตสํ ภควา เอกมฺนฺเต วิวิตฺตํ
 การาเปตฺวา เสนาสนํ ทาเปสิ ฯ อญฺญเณ ภิกฺขุ เตหิ สทฺธิ เเนว เอกโต
 นีสิตฺหนฺตฺติ น ตัญฺจหนฺตฺติ ฯ

๒. อากตาคตา สตุถารํ ปุจฺจนฺตฺติ กตฺเม เต ภูมฺเต ภูมฺพการกา
 โกสมพิกา ภิกฺขุติ ฯ สตุถา เอเตติ ทสฺเสติ ฯ เต เอเต กิร เต เอเต กิร
 เตติ อากตาคเตหิ อญฺญุเลีย ทสฺสียมานา ลชฺชาย สีสํ อุกฺขิปิตฺตุํ อสฺกโกนฺดา
 ภควโต ปาทฺมฺเณ นิปฺชฺชิตฺวา ภควนฺตํ ขมาเปตฺตุํ ฯ สตุถา ภาริยํ โว ภิกฺขเว
 กตํ ตฺวมฺเห นาม มาทิสฺสฺส พุทฺทสฺส สนฺตฺติเก ปพฺพชิตฺวาปี มยิ สามคฺคิ

กโรนเต มม วจน์ น กริตถ โปราณกปณทิตาปี วชฌปตตทานัน มาตาปีตุนัน
 โอวาท สุตวา เตสุ ชีวิตา โวโรปียมานะสุปี ตัน อนติกกมิตวา ปจฉา
 ทวีสุ ฤษฏเจสุ รัชช การยีสูติ วตวา ปุนเทว ทีฆาธุกุมารชาตัง กเถตวา เอวั
 ภิกขเว ทีฆาธุมาโร มาตาปีตูลุ ชีวิตา โวโรปียมานะสุปี เตส โอวาท
 อนติกกมิตวา ปจฉา พุรหุมทตตสส ธีตร ลภิตวา ทวีสุ กาสโกสตรฤษฏเจสุ
 รัชช การเรสิ ตุมเหหิ ปน มม วจน์ อกโรนเตหิ ภาริย กตนต์ติ วตวา อิม
 คาทมาห ฯ
